

คอกม้าท้าวบารส

คอกม้าท้าวบารส แต่เดิมคงใช้ในการประกอบพิธีกรรมหรือเป็นที่พักอาศัยสำหรับการบำเพ็ญเพียรของพระสงฆ์ในสมัยโบราณมาตั้งแต่ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๔-๑๖ หรือภายใต้วัฒนธรรมทวารวดี เนื่องจากมีรอยสลักหินด้วยเครื่องมือโลหะเป็นห้องขนาดใหญ่ ๒ ห้อง นอกจากนี้ยังได้สลักขอบหินด้านนอกออกเป็นสันขึ้นโดยรอบเพื่อป้องกันน้ำฝนไม่ให้ไหลย้อนกลับเข้ามาในห้องที่มีระดับพื้นต่ำกว่าและยังมีการสลักหลุมกลมขนาดเล็กเรียงเป็นแถวอยู่บนสันขอบดังกล่าว เชื่อว่าแต่เดิมอาจมีเสาไม้ตั้งปักเรียงอยู่ระหว่างขอบหินห้องกับเพดานในลักษณะคล้ายลูกกรงไม้เพื่อป้องกันสัตว์ร้าย สำหรับห้องอีกข้างหนึ่ง (ทิศตะวันออก) เป็นเพียงห้องพื้นเรียบผนังโค้ง ไม่มีลักษณะพิเศษอื่นใด

นิทานอุสา-บารส กล่าวว่า สถานที่นี้เป็นที่ซึ่งท้าวบารสได้ผูกม้าของพระองค์ไว้ก่อนที่จะเข้าไปพบกับนางอุสาที่บ่อน้ำนางอุสา